

MAGYARSAÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékire: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre — — — — — 3.—	Negyedévre — — — — — 3.60
Félévre — — — — — 6.—	Félévre — — — — — 7.—
Egész évre — — — — — 12.—	Egész évre — — — — — 14.—

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap.

Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség

Telefon száma 54—67.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28

Hirdetések petit számítással, díjazás szerint.

Apró hirdetések ára: egy sor 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

A lóhus.

Budapest, május 2.

Mához egy, vagy két esztendőre, ha belépsz embertársunk egy budapesti előkelő vendéglőbe, ilyen tartalmu «étlapot» terjeszt eléd a pincér, hogy tessenek választani:

Paprikás csikóhus galuskával.

Szűz szamárpescenye burgonyával.

Kolozsvári káposzta füstölt lóoldalassal.

Szalón csikó-tüdő citrommal.

Csacsi fricandó parajjal.

Szamár velő makarónival.

Kanca-tokány galuskával.

Hízlatl mogyas-rostélyos burgonyával stb.

Igenis, ez nem rossz tréfa, hanem valóság. Budapest főváros tanácsa ugyanis a köztáplálkozásra akar segíteni azért fölépített a lóvágóhidat, melyen természetesen szamarakat is váganak. Nem a közéletmezesi bizottság tagjait értjük. Ez a bizottság ugyanis, miután a vásárcsarnoki rendszerrel annyira fölemelte az élelmiszerek árát, hogy miniszteri tanácsos legyen az, akinek vasárnaponként tyúk főhet a fazekában, gondolt, nagyot okosat és mérészet. Ha Berlinben van lóvágóhid, kutyavágóhid, lómészárszék, kutyamészárszék, miért ne legyen Budapesten is? Amit a német gyomor megbír, megbírja azt a magyar is. Lesz tehát egyelőre lóvágóhid, lómészárszék, úgy hogy Budapest háromnegyed része nyeríteni fog. A kutyahus evésre s így az ugatásra a közéletmezesi bizottság jóvoltából majd csak azután térünk rá, ha a lóhus árát is sikerült minél magasabbra srófolni. Ez az a böles fővárosi közéletmezesi politika, mely előtt kalapot kell emelnünk, melynek főcélja, hogy a a nép olcsó hushoz jusson. Hogy lóhushoz, vagy pincsi kutyahushoz-e, az már igazán mellékes.

Előttünk fekszik egy füzet, melyben Monostori Károly az állatorvosi akadémia tudós tanára zengé el a lóhus diéséretit. Megtudjuk ebből, hogy Bécsben, Berlinben, Párisban már vagy ötvenesztendeje árusítanak lóhust. Bécsben minden esztendőben 20,000, Párisban 30,000 lovat fogyasztanak el. Csak mi maradtunk el eddig e tekintetben Nyugat-Európa civilizációjától. Bocsanatot kérünk, nem maradtunk el. Hiszen a mi őseink már ezeresztendő előtt lövesepescenyét falatoztak s kancatejet ivának fölébe. Azután meg alig egy év előtt egy vállalkozó szellemű külvárosi lakos Budapesten kutyavágóhidat létesített. Ki is végezte azon két kerületnek összes kutyáit, amelyek husát eladta, mindenféle fogyasztási adó nélkül birkahus gyanánt. Meg is ették, vagyis talán meg is ettük és még sem halánk belé. A kutyamészárszék első felállítását azonban lakat alá tették. Hajh, a nagy eszmék mindig vértanukat követelnek. Nem érzi-e ezt a tisztelt fővárosi közéletmezesi bizottság is, aki különben most már odavághatja a németnek, fran-

ciának: A lóhus- és kutyahus-kultusz tekintetében sem maradtunk hátra föletek. Sőt amazzal ezer esztendővel meg is előztünk benneteket.

Elhisszük, hogy nagy közgazdasági haszon kekedik abból, ha a nátha-kóros lovak nem az ebek dombjára, hanem a közvágóhidra kerülnek. Azt is elhisszük, hogy a csikópatákból majdan kitünő kocsonyát lehet főzni, illetve fagyasztani. A szamár-paprikás sem utolsó dolog, amint a bácskai szakbéli juhászemberek mondják. Az meg föltétlenül elvitázhatatlan igazság, hogy a lóhus olcsóbb hus lesz, mint a sertés hus, vagy a marhahus. Hanem azért valami nagyon még sem tudunk lelkesedni a lóhushozfogyasztásának rendszeresítéséért. Attól a pillanattól kezdve ugyanis, hogy megnyillanak a lómészárszék, nem tudjuk soha, különösen vendéglőkben, hogy marhahus helyett nem lóhus kerül-e a tányérunkra. Ott ahol mindent hamisítanak, ahol a korecskák kileneven százalékában mérgeket tartalmazó hamis bort mérnek, ott nem fog majd visszariadni az élelmes üzérkedés attól sem, hogy a marhahust lóhussal, a bárányhust ölebeeske husával hamisítsa. És ez nem fogja emelni Budapest idegen forgalmát, sőt a vidéket is elriasztja innét jó hosszú időre, úgy hogy ezen még a rendkívül élelmes menetjegyiroda sem lesz képes segíteni. De még egy ok szolgál a szerencsétlen fiakkeres és egyéb lovak lemészárlása ellen. A brahminok ugyanis hisznek a lélek-vándorlásban. Az ő hitük szerint a legtöbb földi lélek az emberi test halála után lovakba költözik. Versenyparipákba, vagy konflislovakba. Eről tanuskodik a következő eset is. Egyik írórtársunk pezsgősvacsoráról éjfélután három óraker igyekezett hazavonulni. Megállt egy szürke konflis ló mellett s miután a bérkocsis-legény nem volt jelen, várakozott. Egyszer csak feléje fordul a szürke s megszólal:

— Ne ülj az én konfertáblimra, ne hajtass, kinoztass, mert már a fáradtságtól összeesnek a csontjaim.

Írórtársunk megdöbben egy pillanatra. De azután legyőzte megdöbbenését és választott a szürkének:

— És miért tegyem én meg neked ezt a szivességet?

— Miért? mondá a szürke. Hát azért édes unokám, mert bennem van az öregapád, a száz évvel ezelőtt elköltözött Khon Ignác lelke.

Írórtársunk azóta nem ült lófogatu alkalmatlanságra. De mi történik akkor, ha majdan a közéletmezesi bizottság lelkes vezetőjét megszólítja egy élemedettebb, vágóhíra vezetett paripa:

— Ne taglóstass le, hiszen atyafiságban vagyunk. Bennem van az ősapád lelke!

Hanem azért a lóvágóhid megiesz! S mert ennek létesítése is Halmos János polgármesterünk nevéhez fűződik, a jövő lóhushoz nevelkedett nemzedék ezért bizonyára szobrot fog

emelni emlékezetére. Hanem, ha azután az ő lelke is egy almásszürkébe vándorol századok multán? Vajon ki menti meg akkor a letaglózástól?

Budapest, május 2.

Közös minisztertanács Budapesten. Bécsből jelentik, hogy május ötödikén folytatják a közös miniszteri tanácskozásokat Budapesten, a közös költségvetés megállapítása céljából. Ezt a tanácskozást meg fogja előzni a magyar kormány minisztertanácsa, amely most két héten keresztül csak a vasutasok dolgával foglalkozott. Ezen a héten lesz folytatása a közös gazdasági kérdésekre való konferenciának is.

Uj londoni nagykövetségünk. Mint már előre jeleztük, a király az elhunyt gróf Deym helyébe, az angol nagykövetségünkéig eddig I. oszt. követségi tanácsosi minőségben működött gróf Mensdorff-Pouilly-Dietrichstein Albertet nevezte ki londoni nagykövetségünké, a titkos tanácsosi méltóság egyidejűleges adományozása mellett. A kinevezést a hivatalos lap vasárnap száma közli. — Bécsből jelentik: Ő felsége ma délelőtt eskette fel Mensdorff Albert gróf ujonnan kinevezett angol nagykövetet.

Meghinsult pártszervezkedés. Bánffy Dezső báró zászlóbontása alkalmával Kassán is akadtak választópolgárok, kik ez új párthoz akartak csatlakozni. Evégből mozgalmat indítottak a polgárság körében, elhatározták, hogy május első felében nagyszabású pártszervező gyűlést tartanak, sőt az új párt elveinek szolgáló napilapot is akartak megindítani. E mozgalom — mint Kassáról jelentik — fiaszkóval végződött, a pártszervező gyűlést bizonytalan időre elhalasztották és a napilap megindításáról is lemondtak.

Az ifjuság szociális nevelése

Budapest, május 2.

A Magyar Gazdaszövetség szociális tanfolyamának szombaton este volt az utolsó napja. Az érdeklődés tetőpontját érte el, az O. M. G. E. közgyűlési terme színültig megtelt hallgatósággal. A gazdatársadalom kitünőségei s közel 300 főiskolai hallgató volt jelen. A program két nagyérdékű előadásból állott. Az egyiket Nagy Emil tartotta, aki a magyar szociálisták programját vette kritikai bonckés alá.

Szóltott első sorban a szociáldemokrácia eredetéről s a körülményekről, amelyek azt nagygyá növesztették. Nem bírálja Marx rendszerét, hanem foglalkozik a szociálisták agitatorius programjával, az úgynevezett erfurti programmal, melynek csaknem szó szerinti másolata a magyar szociálisták programja. Vajon a magyar faj e programtól várhat-e valamit — ez a kérdés? A szociáldemokrácia a hatalmasan fellendült gyáripar szülötte, vagyis külföldön normális viszonyok közt először kifejlődött egy hatalmas gyáripar, ez aztán megteremtette a szociáldemokráciát. Nálunk a dolog nincs így, nekünk még ugyszólván nincs is gyáriparunk, ami van, az kevés kivétellel csak állami szubvenciókkal tengeti életét, de a szociáldemokrácia, mint sajtótermékekkel beimportált eszmény már is hatalmas hódítást tett, vagyis a szubjektív gondolat megelőzte a reális tárgyi alapot.

Németországban a hatalmasan előretört gyárparat a szociáldemokrácia csak irányíthatja, de létezőt nem veszélyeztetheti. Veszélyesnek tartja a szocializmust nálunk, mindjárt ebből az első szempontból is. Ugyanez áll az iparon kívül az őstermelésre is. Németországban a szociáldemokrácia szervezett a megerősödött mezőgazdasósztályt találta. Nálunk sbban a korban akarja magát a gazda és munkás közé befészkelni, amikor mind a kettő nyög a terhek alatt s csak kezd a termelés, fogyasztás, értékesítés terén tömörülni. Egészen más lesz tehát a hatása itt, mint pl. Németországban.

Ezen kívül az erfurti program ugyszólván kizárólag merkantil légkörben mozog, Németországban nem tekinthető nemzeti szerencsétlenségnek, mert hisz ott ma holnap a nemzeti termelés terén a gyárparat fog vezetni. Ezzel szemben nálunk alig van szakszerveggyári munkás s emellett nyolc millió ember él az őstermelésből. El se lehet tehát képzelní, hogy a merkantil forrásból származó német szociáldemokrácia tanaival a mi speciális agrár bajainkat orvosolni lehessen. Szociáldemokrata írók maguk beismerik, hogy az ő eszméiket csak az ipari proletáriátus jövőndi számbeli tulsulya viheti diadalra. Ettől azonban mi még rengeteg messze állunk, — kétségtelen, hogy így ez a rendszer nálunk csak rombolhat, de nem alkothat.

Harmadik általános szempont, amire előadó utal, a következő: Az erfurti program első sorban is azt a tételt fejtí ki, hogy a kis üzemek a mezőgazdaság terén is halálra vannak ítélve a világgazdaság forgatagában. Ez az egy tétel elegendő arra, hogy minden fajpolitikus a legmesszebbmenő akciót követelje a szociáldemokraták ellen. Nálunk a földmives osztályt a törvényhozás mostohasága mellett csakis hámulatos kitarása és jövőjébe vetett hite óvta meg az általános katasztrófától. Ha tehát ezt a morális hajtó erőt is elveszszük tőle, a bukástól mi sem óvja meg. Németországban a földmivelő nép megmentésére irányuló akció már a 60-as évektől kezdődik — ott a szervezett kisbirtokosság ellene tud állni a szociáldemokraták hódításának. Az a rész pedig, amelyik küzköd a megélhetéssel, legfeljebb feladja kisgazdaságát s bevonul az ipari proletáriátus milliói közé — és még mindig megmarad a nemzeti termelés talaján. Nálunk — nem lévén gyárparat — legfeljebb kivándorol. Nem a nyolc órai munkaidőt kell tehát nálunk sürgetni, hanem hogy legyen a szegény népek munkája. Okos birtokpolitika kell tehát itt, ezt kívánja népünk tátongó züllése, nem osztályharc, nem Marxizmus és nem gyűlölködés.

Egy bizonyos irányban azonban mégis tulsz ez a könyv az erfurti programon: a vallás gyűlölet-

ben, az egyház és arisztokrácia elleni lázításban. De a mi speciális gazdasági viszonyainkhoz semmiben se alkalmazza külföldről beimportált rendszerét. Jöjjünk tehát tisztába végre azzal, hogy ez ellen a káros folyamat ellen minden épkézláb írni és beszélni tudó magyar embernek sikra kell szállani. Leikes szavakkal buzdítja a hallgatóságot a Magyar Gazdaszövetség által megteremtett szociálpolitika követésére, terjesztésre, majd pedig pontonként sorra vette a szociáldemokraták programjának összes tételeit s egyenként mutatta ki azokat a hibákat és félszeregeket és fajt pusztító mozzanatokot, amelyek szerinte mindenki előtt világosak, még ha egyébként maga is ellensége a ma fennálló rideg gazdasági kényszernek s maga is egész vonalon mélyreható reformok létesítéseért agitál.

A nagyhatású — élénk tetszéssel fogadott előadás után gróf Mailáth József mondott befejező beszédet.

Ma — ugymond — a szocialis kérdés vörös üveg, melyen keresztül minden kérdést nézhetünk. Az egész világon szocialis válság van. A multnak szerves intézményei kihálnak — újak képződnek. Ez rosszulletet eredményez, melyet a társadalom megérez. A konzervatívok a multhoz ragaszkodnak, a forradalmárok mindig újat akarnak. Az élet mind a két irányt elítéli. Ezen két irány között vannak higgadtak, kik alkalmazkodva a viszonyokhoz, lassan, de folyton haladnak. Ezen válságban az emberi észnek támogatni kell a természet alkotó hatalmát — óvakodva azonban az ész csábításától, mely elbizakodottá tehetné az embert. Egy nemzet egy élőszervezet, amelynek megvan a maga élettörvényei: az egyes egyedekben a részek összhangzatosan működnek, a nemzetben is az egyes akaratok szövetkezhetnek. Ekkor megterem a szocialis érzék, mely az irányt megmutatja, amelyben haladnunk kell.

A nemzet egy a kijárához tolongó sokasághoz hasonló, — ha a kimenetel rendetlenül történik, sok az elgázolás, — ha rendben, — baj nélkül megy végbe. A szocialis élet gazdasági igazságtalanságokat teremt. Ezek megszüntetésén fáradozik a szocialis reform.

A társadalom négy fejlődési iránya közül a liberalizmus a szocialis életet a szabadság eszméjének

alárendeli: egy az individualizmussal; a szocialis jogokat összeszorítja, az egyed jogát kiterjeszti, a tekinélyt csökkenti, a szabadságot tágítja, az egyén a lehető legnagyobb szabadságot élvezi, — de magára van hagyatva. A tulságos szabad verseny folytán így tulsok a legyőzött, de kevés a győző.

A szocializmus gondolatvilága is liberalis, a szabad kritika előfeltétele. A liberalizmust mégis támadja — mert antiszocialis. A magánvagyon helyébe a társadalmi tulajdont, mint közvagyonot óhajtja. Nem a szocializmus alakította át a világot, hanem az élet idomította át a szocializmust. A szocialisták közelednek a polgári társadalom felé, ez viszont velük szemben már nem oly merev és elutasító. Ebből reményt meríthetünk, hogy a szocialis válság nem az osztályharc jegyében, hanem a szocialis reform által fog megoldódni. Ezután áttér az anarchizmusra. Az anarchizmus szerinte ellentétes a két előbbi iránynyal, bár bölcselileg egy a szocializmussal. Az anarchizmus legfőbb tantétele a társadalom teljes felforgatását célozza. Az egyedet a társadalom fölé helyezi. Az anarchizmus és szocializmus tévedései a liberalizmusból származnak, mert annak természetes fejleményei.

A társadalmak élő szervezetek alaptörvényekkel, ezeket a törvényeket ismerni, azoknak engedelmessékedni kell. Ezen törvények egyike, hogy az elnyomottakat az erősebbel szemben a társadalom védeni tartozik. Az individualizmus által ez nem történt — így lett az állam a gyengéknek védője. Így keletkezett a munkás-törvényhozás.

A szocialis kérdés egyuttal morális kérdés. A keresztény szocializmus nem egyéb, mint szocialis reform ethikai alapon. A három előbbivel ellentétes, azok ennek ellenségei, mert más a cél, mások az eszközök. A keresztény szocializmus nem egy a konzervativizmussal. Ez a politikai fogalom nálunk gyűlöletes, pedig igaza van Deschanelnek, ki nem régen egy beszédében ezt mondta: Angliában gyakran a konzervátorok létesítik a legnagyobb változásokat; tudják, hogy valódi konzerváló politika mélyreható merész átalakítások nélkül nem lehetséges.

Kerülő utakon.

Elbeszélés.

Írta: Jakab Ödön.

I.

Egész nap szitált a novemberi eső és a szél erősen zörgette az ablakom üvegét. Kimondhatatlan unalom lappangott a levegőben; az életelen tárgyak is mintha folyást ásitottak volna. Szürke volt a világ és még szürkébb volt benne a hangulat.

Mire meggyújtották este a lámpámat, kábultan tettem le a kezemből a könyvet, amelylyel az időt öltem ebéd óta. A lámpavilág földértette kissé a szobámat, de a lelmem, az továbbra is szürke maradt. Előre éreztem, hogy az estéli magány unalmát aligha elbírrom: valahova el kell mennem szórakozni.

De hova?...

Lengyel Gáboréknál már egy pár napja nem voltam, pedig ez a család volt az unalom ellen az én legjobb orvosságom. Gáborral, bár jóval idősebb nálamnál, régi, bizalmas barátságban álltam; a feleségét pedig úgy szerettem, mintha testvérem lett volna. Jól esett érintkeznem velük s valahányszor arrafelé jártam, beszóltam örökké, ha csak egy percre is. Ugy el tudtam gyönyörködni azon a tiszta, szeplőtlen életben, amelynek az a hajlék temploma volt s édes hangulatokkal töltöttek el azok a nyájas, keresetlen szavak, amelyekből ott a nyelvek és a szívek soha ki nem fogytak. Ugy éreztem, hogy mindig meggyógyulva és megtisztulva távoztam el onnan, mint a bucsujáró a csodatévő ereklyétől.

Tehát most is odamentem.

Gábort egyedül találtam a dolgozószobájában. Némán, szivarozva sétált fel és alá. A szobát vastagon borította a füst, mint az őszi köd a mezőt.

— Jó estét, Gábor!

— Szervusz! — mondá, kezét nyujtva. — Ülj le! Éppen rád gondoltam és éppen jókor jöttél. Tudod, így este hét órakor rendszeren itthon vagyok. Jöjj mindig ilyenkor. Máskor nem bizonyos, hogy itthon találsz. Ha nem ilyenkor jössz, legfőkébb csak az asszonyt kapod itthon. Pedig neked mindig annyi mondanivalóm van!

Mindezeket olyan nyugtalanul, olyan idegesen mondta, ahogy máskor nem szokott beszélni. Egész viselkedésében nagyon hasonlított ahhoz a madárhoz, mely szorongva izeg-mozog a szomszédifák ágain, mikor valaki fészkéhez közel jár.

Nem bírtam szó nélkül hagyni ezt a szokatlan magaviseletét.

— Talán valami bajod van, Gábor?

Elnevette magát, de a nevetéséből hiányzott a jókedv.

— Nincs semmi. Csak gondolkoztam az életről, pajtás! Mert az életről érdemes ám gondolkozni! Erről a titokteljes, következtelen homályos életről, mely annyira teli van váratlan meglepetésekkel. Aki elhanyagolja foglalkozni vele, az megbocsáthatatlan mulasztást követ el. Mulasztást, amelyet előbb-utóbb keservesen megbán! Ha pedig nem bánja meg, akkor vagy igen nagy bölcs, vagy igen nagy számár. Sajnos, hogy ez utóbbi osztályhoz tartoznak legtöbben! Lehet, hogy magam is, mivel sokáig jóhiszemű könynyelműséggel vettem az életet.

Megállott előttem és mélabus mosolygással füzte tovább a szót:

— Persze, te ezeket nem érted. Egyébiránt nem is csudálkozom. Te fiatal vagy és a fiatal-ság nem szeret a dolgok felületénél mélyebbre hatolni; mint a fecske, amely röptében meg-meg-érinti olykor a víz tükreét, mit sem törődve azzal, hogy mik rejtőzhetnek odalent a mélyben? Elég, ha a felszínről elfog egy nyomorult bogarat, s azzal az étvágyát kielégítheti. A fiatal-ság, ha nem is vak, de mindenesetre nagyon rövidlátó.

Helyesen nevezik a póóták — tavasz-nak, mert hát a tavasz-nak sincsen nagy perspektívája, legalább is nincs akkora, mint a gyér lombu ősz-nak, vagy a leveletlen tél-nak, amikor a szem akadálytalanul elláthat messzire.

Meglepett ez a saját-ságos beszéd! Ilyen komoly bölcselkedéseket tőle még sohasom hallottam. Ellenkezőleg, mindig vidám, sokszor majdnem a felületességig könnyed volt a társalgása. Kíváncsian vártam: mit kerüget ezzel? mit akar mindebből kisútni!

Ő pedig folytatta:

— Hanem azért, pajtás, ha még egyszer én is fiatal lehetnék! Ha az idő kerékét visszafelé lehetne forgatni!... Ne mosolyg! Nem tréfából mondom. Majd meg fogsz győződni te is, hogy az öregedés a csapások között a legretentőbb csapás! Csak közönséges, érzéketlen emberek nem tarthatják annak. Csupán csak azok nem. Mert hazugság minden, amit a fiatal-ságvesztett emberek örömről mesélget a világ! A fiatal évek elvesztésével jóformán mindent elvesztettünk, pajtás! Reményt, ábrándot, kedvet és szerelmet. Igen bizony... kivált a szerelmet! Mert ha csak te szeretsz, az még nem szerelem. Csak afféle mártíromság. Az igazi, boldogító szerelem első föltétele, hogy te is viszontszerettedél. Már pedig józan ésszel melyik lányról vagy fiatal asszonyról hihetni, hogy egy idősebb férfinak szerelmét azzal az édes, áldozatkész megfélekedéssel, azzal az önzetlen, számítás nélkül való rajongással fogja viszonzni, amely egyedül boldogít s amelyre például magadkoru ember még mindig számíthat? Egy bizonyos korban túl ne várjon a férfi az asszonytól igaz szerelmet, legfőkébb barátságot és közömbös megszokást. Az asszonyok nemcsak a ruhakelméken kedvelik az úde rózsaszínt, hanem a férfiak arcán is. Ha rajtam állana, harminc éven túl megvakíttatnám mind az asszonyokat! Hogy ne lássanak s ne okozzanak annyi bánatot és szerencsétlenséget!

A Magyar Gazdaszövetség a *kis ember védelmét* irta zászlajára; leghatásosabb eszköz erre a *szövetkezés*. A szociális érzéket fejleszteni kell nemcsak azokban, kik védelemre szorulnak, de azokban is, akik a védelmet vezetni hivatják. A liberálisizmus által az ember magára maradt, pedig ösztöne társulásra irányul, nemcsak az anyagiakban, de a szellemiekben is. A szociális érzés családi, rokoni, faji érzésből hazafias érzéssé nemesedik. A szociális érzék legyen nemzeti. A munkamegosztás szüksége a kultúrával halad, ezt a szövetkezés mozdítja elő. A szociális érzés szolidaritási érzéssé fejlődik a távolságok legyőzésével az egyes nemzetek közt. Az önmagával meghasonlott ország elpusztul. A szociális érzék fejlesztése szükséges, hogy a nemzet ereje szét ne forgácsolódjék. Ha a nemzet csak arra használja erejét, hogy honfitársai törekvéseit meggyűsítsa, a munka nemleges és destruktív. Örüljünk, ha a nemzet hatalmas, gazdag; ha jó termés van, ha ipar és kereskedés virágzik. Szomorkodjunk az ellenkezőn. Mindenki azon a helyen fejtsse ki tehetségét a köz javára, melyen áll.

A szocialisták meg akarják a világot változtatni, de nem igyekeznek az embereket jobbakká tenni. Ez lassu munka gyümölcse, azért ellenzik a csendes szociális reformokat. A Gazdaszövetség a csendes, józan, fokozatos társadalmi átalakulást óhajtja, ez unalmas, fáradságos, de biztos munka. Erre hívja fel mindazokat, akik ezen az első szociális kurzuson megjelentek. Kiki rakjon egy-egy követ a társadalmi béke azon épületéhez, melynél a felebaráti szeretet és a szociális érzék legyen az egészét összetartó anyag és akkor a felforgató szocializmus vad hullámaival könnyen dacolhatunk.

A hallgatóság percekig tapsolta a nagy elo- kvenciával tartott hatalmas előadást s ezzel a szociális tanfolyam bezárult.

Krónika.

Budapest, május 2.

Elmult május elseje is. A budapesti Városligetbe a napfénytől bearanyozott vasárnapon kivonult vagy ötvenezer szociáldemokrata, ünnepelni a munkások nagy napját, a vörös májúst. A szociáldemokrata vezérek elmondhatták a polgári társadalom és az államhatalom elleni beszédeiket, de a nagy tömeg azért békésen viselkedett. Hogy így történt, része volt ebben a nagy számmal kivonult rendőrségnek és a kaszárnyákban készenlétben tartott katonaságnak is. Szóval a vörös májusból nem lett véres május, csak a sztrájkok szaporodnak majd a tegnap elhangzott izgató beszédek következtében országsszerte. Ugy látszik, hogy ezekkel a sztrájk-rendezésekkel a magyarországi szociáldemokraták az osztrák iparnak kívánnak szolgálatot tenni. Amíg ugyanis nálunk a műhelyekben megszűnik a munka, berozsdásodik a gyalvas, ki- alszik a kohók tüze, addig Ausztriából még tömegesebben ömlik az országba az osztrák ipari termék, a magyar iparosmester pedig a felvidéki tóttal együtt vándorbotot vehet kezébe s megindulhat új hazát keresni Amerikába.

Budapestnek május elsejénél nagyobb ünnepe a mai, május második. Az utcák fellobogózza s mindenki — természetesen a demokratákat és a szociáldemokratákat kivéve — lelkesedéssel beszél arról, hogy *jön a király*. Egy lobogódiszbe öltözött főváros várja a szeretet megnyilatkozásaival a felséges urat, akinek vonata ma este hat órakor robog be a nyugati pályaudvarra. Az ezrek és ezrek, akik köszöntik őt, mintha látnák, hogy a felkent homlokot gloriába vonta az a felséges tény, hogy az uralkodó a Rákóczi-kultusz leghatalmasabb tényezőjévé lön. Hazahozatja Rákóczi hamvait s nem lesz többé száműzött dal Rákóczi riadója a magyar király budavári palotájából.

A király megérkezésével új lendületet vesz Budapest politikai és társadalmi élete is. E héten megkezdődnek a közös miniszteri tanácskozások, melyen részt vesznek a magyar kormány tagjain kívül a közös és az osztrák miniszterek. A magyar főurak is nagyszámmal érkeztek erre az alkalomra Budapestre. A király itt tartózkodása

ideje alatt május 9-ikén gróf *Festetics* Taszilónál, május 11-ikén gróf *Apponyi* Lajos udvarnagynál lesz estély, május 12-ikén pedig gróf *Szapáry* Pál rendez bált a Park-Klubban a királyi udvar tiszteletére. Szóval rövid időre ismét a monarchia központja lesz Budapest. Sajnos, csak rövid időre.

A közvélemény még mindig élénken foglalkozik a *m. kir. államvasutak helyzetével*. Az anyagi helyzeten a kormány — úgy látszik — most már komolyan és sürgősen kíván javítani. *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszter ugyanis elrendelte, hogy az 1903-diki költségvetés terhére előirányozott 1,600.000 korona a vasuti alkalmazottak között pótlék gyanánt kiosztassék. Minden tisztviselőre illetményeinek 3 százaléka fog jutni. Az államvasutak igazgatóságánál szorgalmasan dolgoznak a felosztási tervezeten, úgy, hogy a pótlékok kiutalványozása előreláthatólag e hó 10-ig okvetlenül foganatosítható lesz.

Tegnapra, május elsejére, *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszter rendeletet bocsájtott ki az államvasuti összes alkalmazottakhoz, melyben kifejtji, hogy minő álláspontot foglal el a kereskedelmi kormány azokkal a vasuti alkalmazottakkal szemben, akiket a sztrájk előidézőinek tart. A miniszter hangsúlyozza, hogy a jogszolgáltatás folyamata által az erkölcsi igazságnak eleget kell tenni. A többi vasuti alkalmazottakat biztosítja arról, hogy ha kötelességeiket odaadó buzgósággal teljesítik, gondoskodni fog a kormány úgy anyagi, mint erkölcsi érdekeikről.

Politikai körökben különben az a hír van elterjedve, hogy a pörbe fogott vasutasok sem fognak súlyosan bünhődni, csak a vizsgálati fogás elcsenvedésével. E hírek szerint a kormány felhatalmazást kap a királytól arra, hogy a *per-törvényekre* tegyen intézkedést. Ekkor természetesen tárgyalásra, itelethozatalra sem kerülne a dolog. Másrésztől azt mondják, hogy a bírói ítélet meghozatik ugyan, de azután követni fogja azt nyomban a *királyi kegyelem*. Mindez pedig megtörténne még a képviselőház újból való összejövetelét előtt. Ezáltal természetesen elkerülne a kormány a vasutasok ügyéből eredő heves ellenzéki támadásokat, vagy legalább tompítaná azok életét. Így biztosíthatnák a parlamenti munkálkodás rendes menete s elintézésre kerülnének az immár nagyon sürgős törvényhozási feladatok. Megtörténhetnének békésen a delegáció tagjainak megválasztása. Azután sor kerülhetne a külállamokkal való szerződéskötelesekre, az Ausztriával való gazdasági kiegyezés végre-valahára való elintézésére, mert ezek halogatása mind rejt magában akkora gazdasági veszedelmet, mint egy nagy vasuti sztrájkatasztrófa.

A japán-orosz háború.

Budapest, május 2.

A legutóbbi napok eseményei, ha végleg nem is, de hosszabb időre lehetetlenné tették az orosz akcióját a Jalu mentén, ahol négy napon át tartó esatározások folytak az oroszok és japánok között. Korai volna még a japánok teljes győzelméről beszélni, a jelentések ugyan mind arról adnak hírt, hogy a japánok az egész vonalon győztek, átkeltek a Jalu s behatoltak Mandzsuriába, ám az oroszok visszavonulása a Jalutól csak pozíciójuk feladását, de nem teljes vereségüket jelenti. Igaz ugyan, hogy a Jalu feladásával legbiztosabb hadivonalukat adták fel az oroszok s a japánok olyan eredményeket értek el, mely a háború további sorsára döntő lehet.

A japánok nem csupán visszavonulásra kényszerítették az oroszokat, de ütközetet is vívtak a visszavonuló csapatokkal, még pedig győzelemmel.

A japánok célja minden valószínűség szerint az, hogy a Jalu minél nagyobb csapatokban keljenek át, egyesüljenek a másik haderővel, amely Niucsvangnál szállt partra (Port-Arthurtól északra) ezáltal elvágják Port-Arthurt s a szárazföldről ejtsék hatalmukba s egyszersmind hátulról támadják az orosz csapatokat. Egy másik haderőjük pedig Vladivosztk felől támadja majd a szárazföldi csapatokat.

Jelentéseink a következők:

Ütközet a Jalunál.

Szentpétervár, máj. 2.

A vezérkarnak a Jalu melletti 29-iki és 30-iki események menetéről szóló jelentése még a következőket tartalmazza: Április 29-én délelőtt 10 órakor 1500 főnyi gyalogságból álló 12 ágyus japán csapat megkezdte az átvonulást Ambicbenél és Sogokudenél, a Jalu torkolatánál. Ambicbenél kis orosz csapat állott Guszev alezredes vezénylete alatt. Két hat ágyuból álló japán üteg szakadatlan tüzelése közben Guszev vissza vonult, miközben négyen megsebesültek és maga a parancsnok is megsebesült fejen és bal karján. Hegyi ütegeink a nagy távolság miatt nem lehettek vissza. Erre a csapat megerősítéseket kapott azzal a parancssal, hogy a japánokat üzze vissza a Jalu folyónál. Miscsenko tábornok azt jelenti, hogy a japán hajók április 29-én a Jalu torkolatából kezdtek tüzelni csapatainkra. A lövöldözés husz percig tartott, de kárt nem okozott. Inkauban minden csendes. Április 30-án a japánok délelőtt 10 órától délután 5-ig tüzeltek Jalu balparti ütegeikből Miuliencsöngi állásainkra. Ütegeik 24 tábori ágyuból és 12 tizenkét centiméteres ágyulól állottak, melyeket a sáncok között kitűnően álcázva állítottak fel. Csapataink kitarítottak kiuliencsöngi állásaikban. Ugyanaznap reggelén a japánok Szindiangunál átlépték a Jalu, megtámadták Kuzan falunál felállított csapatainkat és megkerülték azoknak bal szárnyát. A japán haderő jelentékeny túlsúlya következtében csapatunknak vissza kellett vonulnia a Kuzan falu melletti állásra. Kiuliencsöngnél a következő veszteségeink voltak: elesett Kakahalov alezredes, Mahler alezredes, a 6. tüzérdandár parancsnoka fejen súlyosan megsérült; megsebesültek még: Mester ezredes, Vorobiev kapitány, Szopojnikov másodosztályú százados, Filadolfov hadnagy, Akrosszenko, a 2. utászszázalaj másodosztályú századosa. Kuzan mellett Antropov 2. ezredbeli hadnagy szenvedett súlyos sérülést fejen. A legénység sebesültjeit és halottait nem állapították meg még pontosan, csak Kuzánnál, ahol hárman meghaltak és tizenkilencen megsebesültek.

Washington, május 1.

A helyi japán követség a következő május elsejei tokiói táviratot tesz közzé: Április 29-én a császári testőrség és a második hadosztály csapatai megtámadták az oroszokat a Jalu szigetén és szétűzték őket, mire a szigetet megszállották. Tizenhét testőrségi katona súlyosan és kilenc könnyen megsérült. A 2. hadosztálynak nem volt vesztesége. Az oroszok sok halott és sebesültet vité magukkal, visszavonultak Kiuliencsöng irányában. Április 30-án reggel Sukisiben hid készült a Jalu át. A sereg átvonult a folyón fél 11-től 1 óráig. Az oroszok erős ágyutüzelését elhallgattattuk. Japán részről e küzdelemben öt tiszt és tizenkét katona könnyen megsérült, ketten elestek. Április 30-án este 8 órakor elkészült a hid a Jalu fő ágán. A japán sereg Kuzánig vonult előre. Május 1-én hajnalban a japánok az ellenségre a Jochokótól északnyugatra levő dombokról lőttek és visszavonulásra kényszerítették. Fél három órakor az összes hadosztályok előre vonultak és 9 órakor a kuzani magaslatok Jochokon tulig meg voltak szállva.

TÁVIRATOK.

A német császár és Bülow.

Berlin, május 2. Jól értesült körökben tagadják, hogy Bülow kancellár állása megrendült volna, azt azonban megerősítik, hogy a császár nagyon le van hangolva, amiért az Egyiptom és Marokkó tárgyában létrejött angol-francia egyezményben teljesen ignorálták Németországot.

A kuco-oláhok.

Konstantinápoly, május 2. Az ökménikus patriarkátus zsinata egyhangulag elutasította a román részről az utolsó ülésen előterjesztett egyházi kívánságokat a törökországi kuco-oláhok ügyében, kik az üszkübi görög minta szerint kuco-oláh egyházközségek létesítését, valamint kuco-oláh papnak vagy világi képviselőnek a beállítását kérték. A

visszautasítás indokolása azt mondja, hogy Macedóniában nincs homogén kuco-oláh lakosság, hanem az csak a görögök közt szétszórtan él és azzal teljesen azonosává vált. A válasz épp úgy, mint a kérvény, promemoria formájában szerkesztett. A keddi ülésben elfogadják azt és a román követséghez juttatják.

INNEN-ONNAN.

Katona-civil barátkozás.

A szegedi 5-ik honvédegyezred hadkiegészítőjének egyik sorozó-bizottsága sorozást tartott Mindszentben. A hivatalos funkciók vége szakadt, a sorozó főhadnagy eltűnt. Az ottmaradt honvédek biztosra vették, hogy a főhadnagy ur haza utazott Szegedre és a besorozott falusi legényekkel vidám mulatozásba fogtak. A katonaság és polgárság közti jóviszony az elfogyasztott bor mennyisége arányában emelkedett. A honvédek nagyon szerettek volna civilruhában táncolni, az egy napos ujoncok ellenben a katonák uniformisába boldultak bele. A dolog vége az lett, hogy kölcsönösen elcsérítették a ruhákat és tovább mulattak. A korcsmából az utcára kerültek, ahol trombita mellett táncoltak. A vasúti sztrájk miatt Mindszentben rekedt főhadnagy felriad a lámára, kinéz az utcára. Egy csomó részeg katonát lát. Egyiknek a kardja jobboldalán lóg, a másik a bajonettet a nyakában hordja. Idegen arcuk valamennyi ismeretlen. Hol vannak az ő emberei?

— Tizedes Kovács! — kiáltja. A következő percben a főhadnagy elé tántorog egy kéményseprő és állapotától telhetetlen szalutál.

— Jelen!

— Urvezető Szabó!

A főhadnagy ur elé zsiros gatyájú béreslegény tántorog.

— Jelen!

Csak most vette észre a főhadnagy, hogy a katonái és a polgárok mily gyönyörű barátkozásba keveredtek. A társasjátéknak a csendőrség vetett véget.

A kolléga ur.

Egy veszprémi ur lovának megsérült a lába. Meghagyta a kocsisnak, hogy mossa meg sós vízzel és jól kötözze be.

A paripa azonban szörnyű rugós volt, hát figyelmeztette, hogy a bekötözésnél vegyen magához segítséget is.

Egy óra múlva, mikor a gazda az istállóba lépett, a paripa lába már be volt kötözve.

— No Jancsi, látom, hogy bekötözted!

— Igenis, tekintetes ur!

— Hát aztán ki segített?

A kocsis hátrabököt, a hűvek ujjával a sarokba, ahol Mihály, a második kocsis a lovát vakarta és így szólt:

— A kolléga ur sziveskődött...

Április 31-ike.

Szabó (alázatosan): En csalásért jöttem öt följelenteni, tekintetes bíró ur, nem azért a harminckét forintért!

Bíró (feddőleg):

— No no! Csak higgadság! Ez súlyos vád. Hát mivel igazolja?

— En csináltam neki egy ruhát.

— Mennyiért?

— Harminckét forintért.

— Milyen ruha volt?

— Barna szövetű, zakkó.

— Jó volt a ruha?

— Pompás, föl is vette.

— Es nem fizetett?

— Nem.

— Hát miért hitellezett neki?

— Mert az biztos pénz volna nála.

— Nem értem? Akkor miért panaszkodik?

— Hisz itt a baj, kéremásson...

— No ne vesztegessük a szót. Csak röviden. Mondja meg mit ígért?

— Hogy majd a hó végén fizet.

— Napot nem mondott?

— De igen. Azt mondta április harmincegyedikén.

A bíró (boszankodva az asztalra csap):

— Nézze meg az ember. Hisz még csak huszonehete van. Hát várja be, még azt a négy napot.

Egyéb panasza nincs?

— Hát nem elég ez?

— Persze, hogy nem elég. Hol van itt a család, mi? Vigyázzon a nyelvére...

— En nem arra vigyáztam, hanem a kalendáriumra...

— Miféle kalendáriumra?

— Hát valamennyire? Mert mióta Krisztustól számítunk, még egyszer sem fordult elő benne április harmincegyediké...

NAPIHIREK.

Budapest, május 2.

— (Időjárás.) Kelet és délnyugat Európát maximum, Adriát pedig minimum borítja. Európa időjárása igen enyhe és jobbára száraz volt. Németország több helyéről zivatarokat jelentettek.

Hazánkban az idő derült és nappal igen enyhe volt.

Jóslat:

Lényegtelen hőváltozás és az ország nyugati felében helyenkint zivatarok várhatók.

Hőmérséklet: + 21.9 C. fok.

— (A király Budapesten.) A király ma este 6 órakor érkezik Budapestre a nyugati pályaudvaron. A személyzetet szállító tehervonat már reggel jött meg. A fogadásra az előkészületeket az egész vasárnapon át folytatták. Különösen a nyugati pályaudvar indóházát díszítették fel gyönyörűen tömegtelen nemzeti zászlókkal és a királyi váróterem kijáratát bíboros mennyezettel látták el.

Bécsből táviratozzák: Ö felsége délután 2 órakor udvari különvonattal Budapestre utazott. Kiséretében vannak: Liechtenstein Rudolf herceg altábornagy, főudvarmester, gróf Paar és Bolfras főhadsegédek, König osztályfőnök, báró Apor őrnagy, Gozani márkai őrnagy és Driancourt őrnagy szárnysegédek. A katonai kabinetirodából: Podhoranszky őrnagy, Margutti százados, Smirzitz titkár, továbbá dr. Kerzl udvari orvos, báró Nagy kabinetirodai udvari titkár, Gebhard udvari pénztáros és a kamarai személyzet.

Ö felsége folyó évi május ötödikétől kezdve minden hétfőn és csütörtökön, ünnepnapokat kivéve, Budapest legfelsőbb kihallgatást fog adni. Előjegyzések május másodikától kezdve mindennap kilenctől egy óráig a kabinetirodában (budai királyi vár) eszközölhetnek.

— (József főherceg függő kertje.) József főhercegnek Budán volt egy régibb építkezési palotája. Az építkezés tulajdonképpen a Szent György-tér színvonalának szabályozása és leszállítása folytán keletkezett s így a szabályozásba esett nemcsak a palota, hanem a kertje is. Azonban az idej nyáron befejezik a munkálatokat úgy a kertben, mint a palotában, melyben ezáltal sokkal több csehség és virág fog díszíteni, mint valaha. A kert főkéssége a karrarai márványból faragott szökőkút, amely nemrég került ki *Senyey* szobrász vésője alól. A kút környéke cseppkőbarlangot ábrázol, amelyet az alcusli főhercegi kert legszebb dísznövényei vesznek körül. A Szent György-utca felől a kertet emeletnyi magas kőfal zárja el a kíváncsiskodók szeme elől. Ezt a falat a főherceg kívánságára emelték, de olyan ornamentikával díszítik, hogy nem marad szembeötölő. A falon belül oszlopsort emelnek, amelyet vadszőlő fut be. A palotát a luxus istállóval loggia köti össze. E felett lesz a függő kert, amelyben a főhercegi uradalom ritkaság-számba menő pálmafajtaiból állítanak össze egy kis ligetet.

— (Teck herceg Budapesten.) Teck herceg, az angol király fia, Bécsből vasárnap este hét órakor Budapestre érkezett s a Hungáriába szállt. Megérkezése után gróf *Festetics* Tasszilló után érdeklődött. A Park-Klubban hamar megtudták az előkelő vendég érkezését. Nyomban elküldték hozzá a titkárt, aki meghívta a herceget a Park-Klub meglátogatására. A herceg elfogadta a meghívást. Gróf *Szápáry* Pál jött érte, aki gépkocsin vitte ki a Park-Klubba. A herceg három napig marad Budapesten. Innen Konstantinápolyba utazik, ahonnan hét nap múlva visszatér.

— (Szerbia budapesti főkonzula.) Barlovác Gyóka, aki hosszabb ideig volt Szerbiának budapesti főkonzula, mint Belgrádból jelentik, újra aktív szolgálatba lép s már legközelebb kinevezik budapesti főkonzullá.

— (A st.-louis-i világiállítás.) A st.-louis-i világiállítást ma megnyitották. Egy jelre, amelyet Roosevelt elnök Washingtonban egy villamosvezeték gombját megnyomva adott, működésbe hozták a gépeket és kibontották a zászlókat. Oriási néptömeg rázendített a Csillagos lobogó dalára.

— (A honvédelmi miniszter parancsörtisztje.)

Mint értesülünk, *Yull* Alfréd százados, a honvédelmi miniszter parancsörtisztje, a májusi előléptetések alkalmával soron kívül őrnaggyá neveztetett ki. *Yull* őrnagy, aki a fővárosi társadalom köreiből nagy rokonszenvenek örvend, egyelőre megmarad jelenlegi alkalmaztatásában, amelyben báró Fejérváry és Kolossváry Dezső minisztersége alatt is működött.

— (A Turul fölszállása.) A Magyar Aero-Klub «Turul» nevű léghajója tegnap reggel kilenc órakor szállott föl a Tattersaal telepéről.

— (Uj magyar egyház Amerikában.) Mint a *Connellsville* «*Courier*» legújabb számából olvasuk, az ottani magyar katolikusság új magyar templomot emel a hívek vallásos buzgóságának fokozására. *Lőrök* Béla, a fiatal plebános, ki alig negyedéve működik ott, rábirta a magyar híveket arra, hogy önálló templom építésére hozzanak meg annyi áldozatot, amennyit csak lehet s a magyarság el is határozta, hogy 30.000 dollár (150.000 korona) költséggel hatalmas kőtemplomot épít a pittsburgi *Bobula* Titus, magyar hazánkfia tervei szerint. *Bobula* nemrég fejezte be a homesteadi (Pennsylvania) magyar görög katolikus templom építését s most fog bele a *Connellsville*-be, melynek 75 láb hosszú és 35 láb széles hajója 500 ülőhelynek ad helyet. *Lőrök* Béla e templom építésével maradandó érdemet szerez a magyarság előtt, mert új várát építi azzal a magyar művelődésnek és hazafias érzelmeinek, követvén dicséretes példáját a derék *Kováts* Kálmán mc. keesporti plebánosnak, kinek hazafias és vallásos buzgalmát az Egyesült-Államok leszűzött magyar temploma dicséri. *Kováts* Mc. Keesporton a szétvert magyarságot összeszedvén, lankadatlan buzgalommal épít fel két év alatt azt a két-nyolc hatalmas magyar templomot, mely ez amerikai város egyik főbűszkesége s a magyarságnak e vasvidéken valósgos bástyája. Ugyane hivatást teljesíti *Brownswille* és *Connellsville* környékén *Lőrök* Béla, kinek fiatal ereje és lángbuzgalma bizonyára hasonló eredményt fog elérni, mint amelyet *Kováts* már elért. Mily szép volna, ha az ottani magyar reformátusság is, mely tizezernyi van e környéken, hasonlóra buzdulna s a korcsmáktól az egyházhoz fordulna és követné a katolikusság példáját, mely tisztán saját erejéből épít templomot, papköt és iskolát, a többi felekezet pedig még az amerikaiak hathatós segélyével is alig bírható rá az egyházi szervezkedésre, mely pedig egyedül mentheti meg az ottani magyarságot a szétszűléstől.

— (Május 1.) A virágfakasztó, dalfakasztó májusi napsugár borongós poctája, a Kerepesi-temetőben porladozó *Reviczky* Gyula, ha ma feltámadna sírjából, mi más világot látna maga körül! Májusban, amikor ujjászületik a természet, amikor kibontják a virágok pompázó szirmaikat, már nem a béke, a megelégedettség, a szeretet tölti be az emberi lelket. Május 1-én — tegnap — ezernyi-ezren egy tömegbe verődve, tüntettek a társadalom, a fennálló rend ellen. Itt a fővárosban s szerte Magyarországon nagyobb városokban. A ragyogó verőfényes nap kedvezett is a vörös május rendezőinek, a szociálistáknak s a fővárosban tartott tüntetésen sokan vettek részt, mint még soha. A rendőrség maga negyvenöt-ötvenezer főre becsülte a tömeget, amely délután három órakor a Tisza Kálmán-térről a Kerepesi-úton, az Erzsébet- és Teréz-körúton és az Andrássy-úton végig kivonult a ligetbe, hogy tüntessen a nyolc órai munkaidő és az általános választási jog mellett. A szociálisták a tömegnek a múlt évekhez viszonyított e nagy megszaporodását úgy magyarázzák, hogy a szakszervezetek tagjainak száma a múlt évben tizezerről harmincezerre nőtt és hogy az idén tízenkét új szakma csatlakozott a szociálistapárthoz. Az újonnan csatlakozottak között vannak például *vasúti munkások*, fuvarosok, szabókisiparosok és *egyetemi hallgatók*. A menetben az utóbbiak feltűntek táblájukkal, amelyen ez a felírás volt: *Szabad egyet-m! Szabad tanítás!* A tömeg természetesen zajosan vonult végig a kijelölt úton. Elül a munkás-kerékpárosok haladtak, azután a pártvezetőség tagjai, utánuk a száz főnyi daloskör, a mely

munkásdalokat énekelt és azután a különböző szakmák, köztük ötszáz munkásból csoportja. A szociálisták a ligetbe érve, három csoportra szakadtak. Az első csoport a Trieszti-nőhöz, a második a Herminakertbe, a harmadik a Reklám-kertbe vonult. Mindenik helyen az élesdi eseményre foglalkoztak a szónokok. A beszédek után tánc volt és mulatozás késő éjjelig.

— (Vonatkisiklás.) Kaposvárról jelentik: Az 1010. számú személyvonat, amely az 1902. számú pécsi gyorsvonat folytatásaképp Új-Dombóvártól Gyékényesig közlekedik, tegnap este hét órakor a kaposvári pályaudvar kijáró főváltójánál kisiklott. A lokomotív, szerkocsi és kalauz-kocsi baj nélkül futott át a váltón, míg az első és második személykocsi teljesen fölfordult és összezúzódott. A két kocsiiban összesen hét utas tartózkodott, köztük egy külföldi is, akiknek azonban semmi bajuk sem történt. A személyvonat ötödfél órai késéssel folytatta útját, míg a Budapestre esteti hat óra ötven perckor indult gyorsvonat az itteni állomáson a baleset miatt egy óra hosszát volt kénytelen vesztegelni. A forgalom még az éjjel teljesen helyreállt. A kisiklás okát nem tudják. Némelyek szerint az első kocsinak hibás volt a tengelyszerkezete, mások szerint az volt az oka a kisiklásnak, hogy a vonat a keresztváltón a rendesnél nagyobb sebességgel akarván áthaladni, a két kocsi a nagy rázkódás folytán a sínekből kiugrott. A vizsgálat különben megindult.

— (Nagy gyári tűz a fővárosban.) Régóta pusztított oly hatalmas tűzvész a fővárosban, mint ma délelőtt a Lehel-utca 9—11. szám alatt levő papír- és papírlémezgyárban. A gyár egy negyven méter hosszú, földszintes faépület, amelynek közepén áll a kazánház. A tűz valószínűleg a kazánból kipattant szikrából keletkezett, amelyől tüzet fogott a fölhalmozott, könnyen gyúló anyag és csakhamar lángtengerben állott az egész faépület. A tűzoltóság részéről kivonult a központi, II., V. és VI. kerületi őrség Breuer Szilárd segédtséget vezetésével s egy szempillantás alatt kilenc hatalmas vizsugárral oltották a veszedelmes tüzet. Szemben a gyárral ugyancsak egy faépületben van a gyárnak papír- és papírlémez raktára, amelyre szintén átharapódzott a tűz és most már erre kellett különös súlyt fektetni, hogy a rengeteg áru ne legyen a tűz martalékává. A gyár teljesen leégett, a raktárt azonban sikerült megmenteni, úgy, hogy csak a teteje égett el a tűzben. A nagy tüzet háromnegyed egykor lokalizálták, de még egy óra után is folyik az oltás munkája. A tűzhöz a rend fenntartására kivonult a tűzértség, a szekerészek, a 44-dik gyalogezred egy csapata és Kalocsa Géza felügyelővel nagyszámú rendőrség.

— (Sztrájk.) Temesvárról jelentik: A temesvári kőművesek, ácsok és kubikusok közül mintegy 4000 munkás ma reggel sztrájkba lépett. Béremelést követelnek, amelyet az építőmesterek csak részben akarnak teljesíteni. Rendzavarás eddig nem fordult elő.

— (Az «Utazási Sorsjáték» huzásának elhalasztása.) A vasutasok sztrájkja a vidékről érkezők rendelkezéseinek kézbesítése tekintetében olyan késedelmet okozott, amely miatt aztán a tömegesen egyszerre beérkező vidéki megrendelések nem voltak elintézhettek. Erre való tekintettel, nehogy az «Utazási Sorsjáték» kulturális célja kárt szenvedjen, a m. kir. pénzügyminiszterium megengedte az «Utazási Sorsjáték» huzásának elhalasztását. A huzás határidejét ez év június hó 8-ára állapították meg, amely napon azt okvetlenül megtartják.

Vásároljon osztálysorsjegyet Lukács Vilmos bankházában
Budapest, V., Főrdő-utca 10.
1/1 á 12 K, 1/2 á 6 K, 1/4 á 3 K, 1/8 á 1.50 K.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* «Miss Hobbs», Jerome K. Jeromos négyfelvonásos vígjátéka szombaton került bemutatásra a Nemzeti Színházban. A közönség elfogadta a két külön darabból álló vígjátékot s iparkodott mulatni az adott helyzeteken. Néhány kitapsolást is eredményezett a gyors összjáték, melynek csupán csak nyers hangját és banálisabb eszközeit kifogásoljuk. Igaz, hogy minél lejjebb megy valaki a humoros ab-

rázolásban s minél durvább, megérthetőbb eszközöket használ, annál jobban tetszik a tömegnek s e részben a siker elmaradhatlan. A finomnak induló vígjátékot teljes bohózáttá tették, de ez egy kevésbé értékes irodalmi terméknél úgy se nagy kár. Az unisóno leguggolások, négykézláb mászások, bakugrások és hencseregések már magukban is hatfosak, szöveg nélkül és s ha az összjáték ez állápontra helyezkedik, akkor jobb izlés hiányában ez is elfogadható. A címszerep teljes ellentéte Lánycy Ilka asszony egyéniségének: egy szigorú elvekkel és imponáló komolysággal bíró angol hölgy az, kitől igen távol állanak a párisi grisette- és cocotte-vér ősmert allurejei; Lánycy Ilka nem tehet arról, hogy ő, ki egész életében mindig ezeket játszotta, nem tudja magát amabba beletalálni és nyers volt ott, ahol csak komikusnak kellene lennie, különösen midőn fél felvonáson át folyton csapdosott, vagdosott mindent mint egy rossz cseléd. Nem angol vagy amerikai, de magyar urilány se tesz ilyet s ezzel csak elriasztaná magától imádóját, nehogy magához bilincselje. D. Ligeti Juliska se találta el az I. felvonás alaphangját; mert igen bántó veszekedést csapott ott a komikus hatású fiatal-házasság civódás helyett s csak később tört át rajta természetes kedvesége s ragadta magával a nézőket. Örömmel láttuk egy fiatal lány szerepében Váradi Arankát, kinek természetesen, ifjú hája jótékony napsugárként játszik e sok tekintetben sivár darab felszínén. Petrucchiót (Kingsearal Edward név alatt) Császár ur az ő szokott száraz humorával igen hatásosan adta, Dezső ur a feleségével folytatott hibás alaphangu veszekedésén teljes szeretetreméltóságot kifejté, Rózsavölgyi urat azonban szeretnők kieserélni elegánsabb megjelenésű alakokkal. Amily kitűnő ez a derék művész a parasztszerepekben, ép oly kevésbé való szalonokba, mint angol vagy francia gavallér. O nem tehet róla, tegyen hát az igazgató és ne oszson neki ilyen szerepeket. Elég nagy szerepköre marad neki ezenkívül is. A közönség már nyáriasan látogatja a színházat.

k. g.

* Budai Szinkör. Még alig múlt el egy hónap azóta, hogy a hivatalos tavasz beköszöntött és szombaton máris nyári hangulatot élvezhettünk. Krecsányi Ignác az, aki a közmondással szembe szállva, meghozta nekünk fővárosiaknak a nyarat, mert az ő és társulatának Budapestre érkezése nálunk rendszeren azt jelenti, hogy Thália istennője immár publikálja a nyarat. A fővárosi közönség hála is mindezt Krecsányinak és különösen a budai rész lakossága az, amely valóságos örömdünnetet ül mindannyiszor, valahányszor Krecsányi társulatát a zakatoló gőzös Temesvárról hozzánk elhozza és ragaszkodásának azzal ad kifejezést, hogy állandóan zsufolásig megtölti a szinkört és tapsorkánokkal üdvözli az igazgatót és társulatát. Így volt ez szombaton este is, mikor ez évben először jelent meg a közönség előtt. A megnyitó előadás darabjait Monkon és Carlyl bájos dallamu 3 felvonásos operettjét «A kis szökevény» választották, melynek angol szövegét Kacziány Géza szakavatott tolla ültetett át gyönyörű nyelvezetben magyarra. Ezuttal csak a társulat operette személyzete mutatkozott be és hogy milyen sikerrel, azt legjobban bizonyítja a közönség tapsa, amely az előadás kezdetétől a függöny legördültéig nem szűnt meg. Különösen kijutott ebből Környecinek a társulat kitűnő baritonistájának, akit jobban ünnepeltek, mint akármelyik színház primadonnáját és Haller Irmának, a társulat új szubrettjének, aki még gyöngye hangocskáját temperamentumos játékkal és romek táncképességével pótolva, egyszerre meghódította a közönséget. Mellettük különösen érvényesült Kállay Lujza és Jámbor Ilonka, akiket még tavalyról ismer a fővárosi közönség, valamint Ujvári a társulat régi és Izsó meg Tábory az új komikusai, akiknek szintén hőven kijutott az elismerésből. A tökéletes előadás sikeréért az oroszlanrész persze Krecsányi Ignácot, a társulat jeles igazgatóját illeti, akinek művészi tudása és ügyes rendezői képessége ezuttal is bizonyosságot teit arról, hogy e tekintetben talán páratlanul áll az egész országban. Kedden

lesz az első előadása Kraatz és Neal «A híres tenorista» című bohózatának. Ennek előadását szerdán, csütörtökön és pénteken megismétlik. Szombaton és vasárnap «Tiszt urak a zárdában» kerül színre.

SPORT.

Tavaszi futtatások.

— Első nap. —

Budapest, május 2.

Gyönyörű tavaszi időben kezdődött meg tegnap a tizenegy napos tavaszi meeting. Az első verseny nap igen nagy közönséget csábított a városligeti versenyterre s mint a tavaszi futtatások idején rendszeren, most is erősen volt képviselve a főváros előkelő hölgyvilága. A második futam elején megérkezett a versenyterre József Agost főherceg Anguzta főhercegnővel, akik nagy érdeklődéssel nézték a futamokat és csak az ötödik verseny után távoztak el az udvari páholyból.

A nap főeseményét, az Egyesített Nemzeti és Hazafi díjat, nagy meglepetésre Bob Adams nyerte meg a favorit Hadur és Ezerkilencszázegy ellen, bebizonyítva, hogy a Trial stakes lefolyása hamis volt.

Második nap.

Holnap kerül döntére a Májusi handicap, melynek 8000 koronás díján Clavigo-nak, Rózsa Lili-nek és Hamis-nak adunk legtöbb kilátást Aachen, Talvolta és Radius előtt.

Az egyes versenyekre jelöltjeink ezek:

- I. Divat—Pusztán—Prior.
- II. Menyecske—Boa—Nyalka.
- III. Jenkins—Macdonald—Cipő.
- IV. Clavigo—Rózsa Lili—Hamis
- V. Degenfeld ist—Bancs—Vagy-vagy
- VI. Fries istálló—Irigy—Jéquirig
- VII. Román—Eposure—Judith

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— A sztrájkbizottság felfolyamodása. A vasutas sztrájk miatt letartóztatott tizenhárom bizottság tagjai szombaton adták be közös felfolyamodásukat a vádtanácsnak azon határozata ellen, amely helybenhagyta dr. Kállay vizsgálóbírónak a letartóztatottak előzetes letartóztatását elrendelő végzését.

A felfolyamodás első oka az, hogy a btkv. 481. §-ába ütköző hivatali kötelesség megtagadásának büntette s ezen büntetben felújított minőségben való bűnrészség tényálladékaról egyáltalán szó sem lehet, mert a 481. §-ban meghatározott deliktum alanya csak közbivatalnok lehet. Ezután részletesen foglalkozik a 461. §-sal, amely taxative felsorolja, hogy kik a közbivatalnokok. E felsorolásban a Magyar Államvasutak alkalmazottai nem említettek. A jogi fejtegetések során azt fejtik ki, hogy a Magyar Államvasutak alkalmazottait nemcsak büntetőjogi, de még nemzeti és közjogi szempontból sem lehet közbivatalnoknak minősíteni. Ami a fogvatartást illeti, az szerintük teljesen megokolatlan és a bp. 141. §. két pontja itt helyet nem foglalhat, mert a terheltek ellen felhozott deliktum maximuma három évi börtön, már pedig joggyakorlatunk értelmében öt évi vagy azonfelül levő szabadságvesztésbüntetés tekinthető oly súlyosnak, amelynél a büntetés nagysága miatt szökéstől lehet tartani. Ezenfelül a terheltek családos, rendes lakhelyvel és foglalkozással bíró emberek.

Ma délelőtt érkezett fel a kir. ítélőtáblához a sztrájkoló vasutasok 13-as bizottságának letartóztatása elleni felfolyamodás. Dr. Frenreisz István tanácselnök a távollévő táblai elnök helyettese azonnal kiosztotta az ügyet Vaikó Pálnak, az I. büntetőtanács bírójának előadásra.

— Az izai igazgatók. Máramaroszigetről jelentik: Szombaton délután hirdették ki az ítéletet az izai pánszláv igazgatók bűnpörében. Miután a tárgyalás folyamán beigazolódtott, hogy a vádlottak a görög katolikus vallást gunyolták, hitelveit gyalázták s a papi osztály ellen gyűlöletre szították a népet, a büntetőtörvénykönyv 172. §-ának 2. bekezdésében körülírt igazgató vátsége miatt a törvényszék Pleszka Maximot egy évi, Vakaró Joachimot, Lázár Vaszilít és Kemény Vaszilít egy évi és két hónapi államfogházra ítélte s egyenkint valamennyit ötszáz ko-

rona pénzbüntetésre, Orosz Andor, Izai Andri és Pleszka Gábor két hónapi és kilenc napi államfogházát és szólnyolcvan korona pénzbüntetést kapott. Szabó Miklóst, Scserbán Ivánt és Lázár Jurát az igazság vádjára alól felmentették. A vizsgálati fogházban eltöltött időt nem számították be a büntetésbe. Az államellenes igazság vádjára alól valamennyi vádlottat felmentették, mert tettek ugyan államellenes, hazafiatal nyilatkozatokat, de ezt csupán fanatikus, vallási tulbuzgóságuknak rovására lehet írni. Az ügyész e vád alól való felmentés miatt s az ítélet súlyosbításáért főlebbezett. Szabó, Scserbán és Lázár Jura ítélete jogerős. Ideiglenesen szabadlábra helyezték az összes elítélteket.

NYILTTÉR.)*
SOMATOSE
(oldódó husfehérnye)

orvosi szaktekintélyek véleménye szerint „tápkészít-
menyek ideáljai” betegnek és gyengéknek.
Idegeket és izmokat erősíti.
Gyógyszertárakban és gyógyanyagkereskedésekben

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít **SOLT LAJOS** tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-g.

Vérgyógyítás.
Hemopatia.

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bel- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és borbajoknál. Biztos védelem széllhűdés és elmevazar ellen 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének
dr. Kovács J.
egyetemi orvostudornak (Hemopata) rendelő intézete van Budapest, V., Váci-körut 13. szám alatt. Rendelés naponta 9—12-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol. Betegeket intézetben kívül is kezel. — Nehéze betegnek legbiztosabb gyógymódja.

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

KÖZGAZDASÁG.

Az olasz borvám ellen. Moórról jelentik a *Magyar Távirati Irodának*: Moór és vidékének bortermelői május elsején tiltakozó népgyűlést tartottak gróf Széchenyi Viktor országgyűlési képviselő kezdeményezésére és a magyar szőlősgazdák országos egyesületének támogatásával az olasz borvámkedvezmény fentartása ellen. Mintegy 6000 szőlősgazda vett részt a közgyűlésen. Gróf Széchenyi Viktor és Bernáth Béla országgyűlési képviselők, valamint dr. Drucker Jenő beszédei után Kovács Sándor főszolgabíró a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

1. Tiltakozik az olasz borvámklauzula bármily alakban való megújítása ellen, csatlakozik a 60 koronás vámtarifafételhez oly hozzáadással, hogy óvást emel bármilyen mennyiségű bornak bármily címen való behozatala ellen. 2. Kimondja, hogy a boritaladó leszállítását kívánja és felkéri kormányunkat, hasson oda, hogy Ausztriában a borhamisítások megakadályozására megfelelő törvény alkottassék. A népgyűlés a javaslatot elfogadta és a kormányhoz benyújtandó kérvényt folyó hó 5-én mintegy háromszáztagu küldöttség fogja átnyújtani.

A Magyar Gazdák Szemléje. A Magyar Gazdaszövetség havi folyóiratának most jelent meg az áprilisi kötete. Vezető cikke *Mequjhodás* címen közli dr. Bernát Istvánnak, a Gazdaszövetség igazgatójának a dunamelléki ev. ref. egy-

házkerületi gyűlésen tartott előadását. A nyugtalan Magyarország című kötetkező közlemény folytatja a már előző számban megkezdett festését az ország közállapotának. Verus álnév alatt Japánról irt nagyon érdekes cikket egyik ismert nevű közgazdasági írónk, amelyben azt bizonyítja, hogy Japán gazdasági és szellemi fejlődése révén hovatovább beleilleszkedik a nagyhatalmak sorába. Dr. *Gidófalvy* István a középiskola gazdasági és szociális feladatáról értekezik. *Zoltai* Lajos folytatja Debrecenről irt érdekes monografiáját, *Holek* Samunak a közüzemek municipalizálásáról tartott előadása, *Maszk* társadalmi krónikája s igen érdekes különfélek rovat egészíti ki a dr. *Bernát* István szerkesztésében megjelenő folyóiratot, amelyet a Gazdaszövetség tagjai tagilletmény fejében kapnak.

A nyolcadik selyemfonóda. Selyemtenyésztésünk fellendülését jelenti, hogy az országban a nyolcadik selyemfonót tervezik. Tolnáról jelentik, hogy Korosy László városi főjegyző vezetésével Szegzárdra és Tolnára népes tanulmányozó bizottság érkezett Békéscsabáról. A csabaiak a nyolcadik fonót szeretnék városukban felállítani. Ez évben Lugoson és Mohácson épülnek selyemfonók, mert meglevő fonóink az egy millió kilogrammon felüli nyerstermést már nem tudják feldolgozni és a tenyésztés örvendős fellendülőben van.

Magyar tojás a londoni piacon. Ismeretes dolog, hogy a legújabb időben Magyarországon fellendülő tojásforgalmunk van Angliába, főleg Londonba. Londonban szakértőkből alakult zsűri megvizsgálta a Magyarföldről való tojást s a legkiválóbb minőségűnek ítélte tojást Máramaros megye Nyágóra községéből szállították. Tallian földmiveltésügyi miniszter fölhívta Kazy osztálytanácsost, a kirendeltség vezetőjét, hogy a tojásgyűjtő állomásokat tovább szervezze. Eddig 10 tojásértékesítő szövetkezet létesült.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Ma az üzlet jobb véleményvásárlásokra és esőlejtésre szilárdan indult, de az üzlet folyamán mielőbbi eső reményében némi visszaesés mutatkozott. Esőhiányról leginkább a Bánát, Bácska és Tiszamaros szögéről panaszkodnak. Ugy látszik, hogy malmaink is kezdenebb jobb érdeklődést mutatni s erősebben fognak a vásárláshoz.

Készáru-piac.

Buza:
Tiszavidéki: 100 mm. 79.5 k. 8.40 korona, 100 mm. 79 k. 8.35 korona, 300 mm. 78.5 k. 8.35 korona, 1630 mm. 78.5 k. 8.32.5 korona, 100 mm. 78 k. 8.20 korona.
Fejérmegyei: 100 mm. 77.8 k. 8.20 korona.
Makói: 1000 mm. 78.5 k. 8.35 korona.
Pestmegyevidéki: 300 mm. 80 k. 8.50 korona, 100 mm. 80 k. 8.30 korona, 300 mm. 79.3 k. 8.25 korona, 100 mm. 79 k. 8.40 korona, 100 mm. 78 k. 8.05 korona, 100 mm. 77 k. 8.10 korona.
Kalocsai: 2460 mm. 77 k. 8.20 korona.
Bácskai: 100 mm. 77.8 k. 8.30 korona.
Szt.-Tamási: 1200 mm. 78.5 k. 8.37.5 korona.
Bács-Almási: 840 mm. 76 k. 7.95 korona.
Törökbecsei: 2000 mm. 79.5 k. 9.20korona.
Pancsovi: 2500 mm. 76 k. 7.65 korona.
Rozs. 400 mm. 6.35 korona 300 mm. 6.35 korona.
Arpa: 100 mm. 6.10 korona, 225 mm. 6.07.5 korona, 500 mm. 5.95 korona.
Zab: 100 mm. 1.90 korona, 100 mm. 5.85 korona, 700 mm. 5.45 korona.
Tengeri: 100 mm. 5.10 korona.
Repece: 300 mm. 10.60 korona.

Érték-tőzsde.

Az oroszok vereségét a helyzetre vonatkozólag igen kedvezőtlenül ítélik meg a tőzsdén. A forgalom ennek következtében szűk mederben mozgott s az árfolyamok már az előtőzsdén is lemorzsolódtak. Délben az irányzat gyenge maradt s a zárlat is gyenge volt, de a helyi közlekedési vállalatok papirjai szilárdan zárultak.

Az előtőzsdén jegyezték:

Osztrák hitel	641	641.50	640	---
Magyar hitel	755.50	755	755	---
Leszámitóbank	458	458	458	---
Rimamurányi	492.50	492.50	492.50	---

Allamvasut	642	642	642	---
Városi villamos	335.50	335	334.50	---
Budapesti Közuti	580.50	580.50	580.50	---
Salgótarjáni	---	---	---	---

A déli tőzsdén zárultak:

Osztrák hitelrészvény	639	---	---	---
Magyar hitelrészv.	754	---	---	---
Leszámitóbank	458	---	---	---
Rimamurányi	490	---	---	---
Allamvasut	641.50	---	---	---
Városi villamos	334.75	---	---	---
Budapesti Közuti	580.50	---	---	---
Salgótarjáni	538	---	---	---

REGÉNY-CSARNOK.

Az elröpült és visszatért madár.
Írta: Magyar Gyula. (5)

Kint a kisértekek felgyult fáklója meg-meglobbant néha az égő fenyőszál. Annak a világa ráesett a habok közt küzdő embernek eltorzult arcára. Az egyik kezében az elájult néber, a másik keze küzd a vizek árjával. Ereje hanyatlak, mellől felhőzőg jajszavu kiáltás:
— Irgalom Istene! ... A többit elnyeli a vihar, az orkán.
Odafent az égen apró villámkölykek tüzes nyelveiket öltik ki egymásra. Idelent a vad szél villámütőt fáról kicsi madártanya tollait sodorja, szórja a pihéket ...

III.
Édes a puha fészek.

Derengett a hajnal, vad zivatar után béke jött a tájra. Zöldrepkényes kastély öblös termeiben mélységes csend honolt, csak egy ablakból lobbant ki nagynéha a méces világa, mint sirboltonon égő szesz láng fénye. Szellő lopott himport virágtól-virágra, a fenyveserdőnek mélye halkan zsongott dajkadalt, amelylyel álomba ringatá szendergő vidékét.

Valaki megrázta szilaj, vad erővel az ércapu zárját. Vén András felriadt a szokatlan zajra. Kezében világgal sietett előre.
— Nyiss kaput vén András, mert megvesz bennünket az Isten hidegje.

A kapu feltárult. Az öreg Andrásnak a nagy bámulatól gyökeret vert lába. Az ura, Balázs volt. Szép magyar ruhája rongyokban volt rajta s az egész nagy ember csupa merő egy víz. S egy, Isten csodája, óriási olvasó akaszva nyakába, még nagyobb keresztel. A karján ott fekszik az a legszebb asszony három vármegyében. Szép feje lehajtva, arca halálfehér, szép szeme elzárva, nem csillan ki abból a mosolygó élet.
Kettesbe viszik fel a márványlépcsőkön a gyönyörű testet. Aztán lefektetik puha keretetre, hattyupehely vánkost raknak a fejébe, illatos ecettel dörzsölik szép ajkát.

Vén András oly fájón — akár egy hü kutya — tekint az urára, szinte kisugárzik szeméből a kérdés. A Balázs megérti, felel neki rája.
— Haragos Istentől, a halál torkából, onnét jövőnk szolgám!

Megmozdul a hangra a bűbajos asszony s mélységes mély sóhaj tör ki kebléből.
Balázs oda térdel, kis kezét megfogja, lesi a lázas kebel gyors emelkedését, ajka forró lehetét, melegülő szive édes dobbanását.

A hajnali sugár áttör a redőnyön, fülemile röpken ki puha fészkéből és száll-száll odáig s ott közel hozzájuk, az öreg hárs ágán esicsergi, csattogja picike lelkének hajnali fohászat.
A márványfehér asszony felveti bágyadtan selyem szempilláit, mélységes rejtelmű mandolaszemeknek első tekintete rácsik Balásznak könyözött arcára.

— Hol vagyunk *Balázsom*?
— *Mindlunk*, világom, édes feleségem!
Ott künt madár dalolt. Itt bent a boldogság hangtalan akkordon zengte édes dalát s a kiomlott könyök drága harmatára veté a kelő nap aranyos sugarát. Fülemile dalolt tovább a párjával. Sohasem volt ily szép madarak nótája.
(Vége.)

Felelős szerkesztő: **MAGYAR GYULA.**
Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1904 május 2-án.

M. kir. Operaház.

Fedóra.

Opera 3 felvonásban. Zenéjét szerzte: Giordano Umberto. Kezdeté fél 8 órakor.

Nemzeti színház.

Bizanc.

Történelmi színmű. 3 felvonásban. Irta: Herceg Ferenc. Kezdeté fél 8 órakor.

Népszínház.

A suhanc.

Operette 3 felvonásban. Zenéjét szerzte: Konti. Kezdeté 7 órakor.

Vígyszínház.

Katóka kegyelmes asszony.

Szindarab 3 felvonásban. Irta: Malonyay Dezső. Kezdeté fél 8 órakor.

Király színház.

Aranyvirág.

Operett 3 felvonásban. Irta: Martos Ferenc, zenéjét szerzte: Huszka Jenő. Kezdeté fél 8 órakor.

Uránia.

Japán.

Három felvonásban. 170 színesen voltelt képpel és 18 mozgóléfényképpel. Irta: Szemere Átila. Kezdeté fél 8 órakor.

Fővárosi nyári színház.

A hires turista.

Bohózat 3 felvonásban. Kezdeté fél 8 órakor.

Olvasóink figyelmét felhívjuk a

KALAP-KIRÁLY

— tavaszi elsőrangú különlegességeire —

Budapest, Kossuth Lajos-utca (Klotild Palota).

3, 4 és 5 koronás különlegességekben elismert specialista. Divatlap küldetik.

Minden öszülő egyének nélkülözhetetlen a **Tábor-féle Haj-Regenerateur** mely csakis Tábor gyógyszer-tárában kapható. — Ára 2 korona.

Ez nem hajfestő! Ártalmatlan! Színtelen folyadék! Sem a kézen, sem a fejbőrön, sem a ruha szövetén semmi foltot nem hagy és épp oly egyszerűséggel használjuk, mint mikor vízzel bekenjük a fejnket. Az ősz haját 8-10 nap alatt olyan színűre varázsolja, mint az fiatal korában volt, anélkül, hogy festené. Férfi és nő egyaránt biztos eredménnyel használhatja. Hatásért elvállalom a kezességet! — Arc szépítésére a leghatásosabb a **csoda-crém**. Széplőt, májfoltot és minden arctisztatlanságot 4-5 nap alatt eltüntet és nem enged, hogy újra kiússon. Hatásért teljes szakavatosságot válllok. Ára 1 korona, hozzávaló szappan 70 fillér. Fenti szerek kizárólagos megrendelési helye: Tábor Gyula gyógyszer-tára Alberti-Irsán.

90 kr. Minden órajavítás arany, ezüst és drágakő beváltás a legmagasabb árban Schiller Izsó IV., Királyi Pál-utca 12. sz.

Megjelent!

A „Kiviteli Cimtár“

III-ik magyar kiadása.

Ára 5 korona. Ara 5 korona

Kapható a Kiviteli Cimtár kiadóhivatalában Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28.

Kalap-különlegességek legújabb divatalakokban 3, 4, 5 kor.-ért kaphatók **BUDAPEST, Kerepesi-ut 11. szám.**

A „HARISNYAKIRÁLY“

budapesti üzlete kizárólag Teréz-körút 2. szám a. Elismert legjobb harisnyák. Feltétlen szabott és olcsó árak. Feltétlen szabott és olcsó árak.

BUTOROK

Háló-, ebédlő- és szalon-butorok, ugy készpénzért, mint részletfizetésre, árfelemelés nélkül olcsóbban, mint bárhol kapható Erzsébet-körút 48. szám, Royallal szemben Buchinger I. butoriparosnál.

Kettős elektromágneses keresztgyógyít és felüdít kezeség mellett.

E készülék gyógyít és segít fej-, íri- és foglajánál, a migrén, neuralgia, vértelődés, a szédülés, a fejfájás, a nagyothallás, a szívverés, szív- és tüdőbetegségek, a székrekedés, az asztmikus rohamok, gyomor-görcsök és egyéb görcsök, az étvágytalanság, a hideg kezelt és lábak, a caux, köszvény, ischias bajjalban; in- fluenzában s a veic- járó hátfájásoknál; kü- lönösen idegbántal- maknál s a veicék járó álmatlanság bajjalban; a reumatikus vértel- és bajjalban s még sok más oly bajban, a melynek a normális orvosi kezelési módja sikertelen.

vilamos áram a gyógyító szere.

E készüléknek tagadhatatlan előnye az, hogy nemcsak időből- időre, de állandóan jó- tékony villamos áramot áramoztat szét a test- gőrcsők, asztmikus szin- tőmúlafogó sikeresen gy- özi, másfelől a legújabb- sabb óvszer az emberi szar- vesetet megrohánó betegségek ellen. Nagy figyelemreméltó az a körülmény, hogy husz- évas betegségeket teljesen meggyógyított. Az irrodám- ban levő elismerések és bi- zonyítványok, amelyek a világ minden részéből há- lálással emlékeznek meg ta- lálmányomról, mindenkit normális orvosi kezelési mód- jára.

Akt legkésőbb 45 nap alatt nem gyógyít meg kézzil- lőtem, az visszakerem a pénzt. Ahol már minden hasza- talan volt, kérem, tessék a készülékemet megpróbálni.

Nagy készülék ára 6 korona.

Oly betegségek ellen való, melyek 15 évnél nem hosszabbak.

Kis készülék ára 4 korona.

Csak gyermekeknek s nagyon érzékeny nőknek való.

Központi eladási és szétküldési hely a bel- és külföldi részére:

MÜLLER ALBERT

Budapest, V., Kálmán-u. 18/H. Vadász-u. sarok.

Phonograph!!!

legszebb mulatság, tiszta, szép hanggal, értelmes elő- adással

Kellner és Steiner

Király-utca 58. szám.

Képviselek kerestetnek.

Sportkedvelők és kerékpározók figyelmébe.

Motor- és kerékpár-gumikat.

Kerékpárokat: Merkur, Champion, Courir, Mars-kerékpár, alkatrészek a legjutányosabb árban szállít vidékre is **POLACSEK JÓZSEF** és TSA szakmechanikai, elektrotechnikai és kerékpár- gyártó cég. — Budapest üzlet és raktár: VI., Andrássy-ut 61. gyár, VI., Eötvös-u. 37. — Angol Tenni-slabdák raktáron. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. — A magyar távirati iroda szállítói.

A májusi ájtatosságok alkalmára megjeleni:

MÁRIA

a szomorúak vigasztalója.

Elmélkedések és elbeszélések május ha- vára, válogatott ima-gyűjteménnyel.

Irta: ABBÉ ALIZON.

Ára vászonkötésben 2 korona.

Megrendelhető:

a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalá- ban Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Fenti számok csakis nálunk kaphatók. Ezek esct- leges biztosítására azonnali szives megrendelést kérünk, legkésőbb azonban május hó 11-ig.

Az I. osztályu sorsjegyek árai:

1/1 sorsjegy	1/2 sorsjegy	1/4 sorsjegy	1/8 sorsjegy
12.- kor.	6.- kor.	3.- kor.	1.50 kor.

Török A. és Társa

bankháza BUDAPEST.

Fegnagyobb osztálysorsjáték-üzlet.

Központ: Teréz-körút 44/c. Filók: Váci-körút 4. Múzeum-körút 11. Erzsébet körút 54. Sürgönyeim: TÖRÖKBANK.

KEMENY és TÁRSA

Betétli-Társaság, kereskedelmi tudakozó - intézet Alapította: ott 1888. Telefon 21-54. Budapest, Podmaniczky-utca 39. sz.

Elismert kiváló jóminőségű

Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.

Dus választék fiu- és gyermekruhákban.

Nagy választék divatszövetmellényekben. Mértékszerinti megrendelésekre csakis kiváló jóminőségű honi és angol szöveteket tartok raktáron Mintákat kívánatra bérmentve küldök. 102

LEGSEBB.....LEGJOBB.....LEGOLCSÓBB.

PAP LAN PAP LAN PAP LAN

ÖSSZEHAJTHATÓ VASÁGY 3KIVENETŐ MATRAGGAL 10FT. ACÉLSODRONY 1 AGYBETÉT 5FT.

GICHNER JÁNOS

paplan, matrác és kárpitosáru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. 150

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. sz.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző áruk kicseréltetnek, vagy a pénz visszaadatik.

Az egyedül létező valódi angol SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol **UGORKA-TEJ,** mely azonnal eltávolít minden szepőt, májfoltot, pattanást, büröktét (mitesszer) stb. és az arcnak friss üdeseget, fiataloságot kölcsönöz.

Egy üveg ára 2 K, ehhez Ugorka-szappan 1 K, poudre 2 K.

Főszékhely: **Balassa Kornél** Gyógyszerárú BUDAPEST, Erzsébetfalva. Kapható minden gyógyszerárúban. Főraktár Budapesten: Török József gyógyszerárúban, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden házmellék és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Ezre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű), mert nagyjából, ha megné is, természet nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt addig. Hol ugyanis alkalmas fajtákat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőtermés idején a legkiválóbb muskátly és más édes szőlőkkel. — A szőlő házmellékben mindenütt megerőszakolt, a szőlőfaj, melynek faja mellett a legcélszerűbb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más ültetvényeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legreményesebb dísz, anélkül, hogy legkevesebb helyre is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a leghaladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem. — A fajok ismertetésére vonatkozó színes fénynyomatú katalógusárkák ingyen és bérmentve küldetnek meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Cím: Érmelléki első szőlőültetvénytelep N.-Kágya, n. p. Székelyhid.

Pénz, sok pénzt, havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen, minden szakismeret nélkül. Küldje be címét U 956. jellege alatt a következő címre: Annoncen-Abteilung des «Merkur» Mannheim.

Brázay-féle sósborszesz.

Használati utasítás minden üvegehez mellékelve van. Nagy üveg 2 korona. Kis üveg 1 korona. Kapható mindenütt.

Lakásokat csekély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásoközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 286/1.

1903. évi beszerzési kiállításon 2 ezüstéremmel kitüntetve. 1902. évi kolozsvári kiállításon 2 díszoklevéllel kitüntetve. 1902. évi pozsonyi kiállításon 3 oklevéllel kitüntetve.

Kállai Lajos motortelepe, Budapest, VI., Gyár-u. 50.

Teljes jótállás kifizető esélyesért!!!

A jelenkor legegyszerűbb és leg-tökéletesebb motoreséplő-készlete. Gépész nélkül könnyen kezelhető. Ezen legújabb motorok terjesztése érdekében használt gépjárműk esérébe vételnek.

Ezen motoreséplő-készletek felülmúlhatatlan kifizetőesége felől tudakozódni lehet:

Báró Komény József úrnál Maros-Nemőti (Erdély). Szilj Bálint földművelő úrnál Nagy-Imánd (Komáromm.). Ferenzy György plébános úrnál Ipolyzalka (Honim). Nagy János földművelő úrnál Beleg (Somogyom.). stb. stb.

Legbiztosabb cleső szem! Árjegyzék kívánatra bérmentve

Szobákat csekély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásoközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 286/1.

Olesó KÁVÉ ÉS TEA

ARAK:

1 kl. Háztartási	frt 1.20
1 • Portorico	• 1.30
1 • Kuba (finom)	• 1.50
1 • Kuba (legfinomabb)	• 1.70
1 • Gyöngy (finom)	• 1.90
1 • Mocca	• 1.50
1 • Mocca (legfinomabb)	• 1.60
1 • Arany Jáva	• 1.40
1 • Arany Jáva (igen finom)	• 1.60

Különösen ajánlom naponta frissen pörkölt kávéimat

1 kl. Vegyes pörkölt kávé	frt 1.10
1 • Finom pörkölt	• 1.60
1 • Kuba pörkölt	• 1.80

Kávéhoz csomagolható:

1/4 kl. Mandarin es. kev.	frt 1.50
1/4 • Mandarin es. kev.	• 1.55
1/4 • Háztartási	• 1.25
1/4 • Háztartási	• 1.65
1 csomag törzmelék	• 1.30

1/2 kilós postaszákuál (melyben több fajta is költöhető) már a vidékre is teljesen bérmentve és elvámolva küld

Balogh László

kávé- és tea-üzlettel BUDAPEST. Főzet és iroda: (209) VII., Rottenbiller-utca 12. szám.

Figyelem! Cégünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden vevőnek, ki 12 forintot meghaladó rendelmenyt tesz, a saját arcképe vagy bármely tetszés szerinti kis fénykép után egy **életnagyságu fényképet** teljesen ingyen készítünk kivitelen, 60 cm. magasságban, csupán a díszes keretért (passe-partout), amelyben az életnagyságu fénykép foglaltatik, az önköltségünket, 1 frt 50 krt számítunk.

Az ipar csodája! 12 forint 12 darab összevethető vaságy acélsodrony-bottal, 3-résű matraccal és terítővel. 12 forint 50 krajcár egy darab selyempaplan fodorral és zsebbel, minden színben, 125 cm. széles, 130 cm. hosszú.

Megrendelhető csak **GICHNER ÜSTVÉREK BUDAPEST,** Múzeum-körút 27. Pa-lan- és matraccyár, szőnyeg- és vasbutorraktár. Árjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

Ingyen láda és csomagolás. Rendkívül olcsóságot ad el **TAKÁCS FERENC** magyarhoni üveg és karisbadi porcellán-gyári raktára. **Andrássy-ut 74. szám.**

Díszes ebédlő-készlet 6 személyre, díszesen festve és aranyozva, ára csak	12 kor.
Csoda-ebédlő-készlet 6 személyre	15 kor.
Csoda-kávé-készlet 6 személyre	7 kor.
Csoda-teás-készlet 6 személyre	8 kor.
Féltáron ki lesz árusítva bámulatos, szép és finom metszett és mintázott 6 személyes üvegkészlet csak	8 kor.
Szinte féltáron ki lesz árusítva borosüveg	1 kor.
• • • • • vizesüveg	1 kor.
• • • • • vizeskorsó	1 kor.
Finom metszett vizespoharak csak	12 fill.
Borospoharak csak	10 fill.
Legújabb remek szép kávé- és teacészék, darabja	60 fill.
Mosdókészlet, angol, díszes virággal	6 kor.
nagyobb	10 kor.
Díszes függőlámpák, húzós	7 kor.
nagyobb	13 kor.
Asztali lámpák remek 11-es tulipánal csak	5 kor.

Pontos kiszolgálás. Vasuti állomás a körtek.

Grossmann B. és Társa Erzsébet-körút 12. I/9. 14—16 forintért férfiföltönyök mérték után készíttetnek a legújabb és legdivatosabb szövetekből. (154) Telefonszám 12—11

BÜTOROK a legegyszerűbbtől a legújabb kivitelig legjutányosabban kaphatók úgy készpénzért, mint részletfizetésre **MEHRENTREU** és **FUCHS** testvéreknek Budapest, VI., Teréz-körút 8. (Andrássy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Budapestre utazók becses figyelmébe! **FOGAK 2 forinttól** és teljes fogsorokat rágásra beilleszt 24 óra alatt jótállással, a gyökér eltávolítása nélkül! **Kovács I. Károly-körút 9.** (Gróf Hadik-palota) II. emelet. 8. Található: reggel 9-től délután 6-ig. — Vasár- és ünnepnapokon is.